

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»  
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ  
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ**

*РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ*

**ПСИХОЛОГІЯ ІНТЕЛЕКТУ**

**для студентів**

|                                        |                                   |
|----------------------------------------|-----------------------------------|
| <b>Освітньої програми:</b>             | Психологія                        |
| <b>Рівня вищої освіти:</b>             | другого (магістерського)          |
| <b>на здобуття освітнього ступеню:</b> | магістр                           |
| <b>за спеціальністю:</b>               | 053 Психологія                    |
| <b>галузі знань:</b>                   | 05 Соціальні та поведінкові науки |

**Рівне – 2020**

Робоча програма: Психологія інтелекту  
галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія

27 серпня 2020 р. 24 с.

---

Розробник: д.психол.наук, проф. Михальчук Н.О.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології

Протокол від 27 серпня 2020 р. № 1

Завідувач кафедри \_\_\_\_\_ доц. Михальчук Ю.О.  
(підпис)

Схвалено навчально-методичною комісією педагогічного факультету

Протокол від «27» 08 2020 року № 1

Голова \_\_\_\_\_ доц. Хом'як О.А.

Гарант освітньо-професійної програми «Психологія» зі спеціальності 053 Психологія у галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки рівня вищої освіти другого (магістерського)

доц. Михальчук Ю.О. \_\_\_\_\_  
(підпис)

## 1. Опис навчальної дисципліни

| Найменування показників                                                                                                                                               | Рівень вищої освіти, Галузь знань, спеціальність                                                                                                                 | Характеристика навчальної дисципліни           |                       |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------|-----------------------|
|                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                  | денна форма навчання                           | заочна форма навчання |
| <b>Кількість кредитів</b><br>—<br>3 / 3<br><br><b>Загальна кількість годин (денна/заочна форми навчання)</b><br>— 90/90<br><br><b>Кількість змістових модулів</b> – 2 | <b>Рівень вищої освіти:</b><br>другий<br>(магістерський)<br><b>Галузь знань:</b><br>05 Соціальні та поведінкові науки<br><b>Спеціальність:</b><br>053 Психологія | Нормативна                                     |                       |
|                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                  | <b>Рік підготовки:</b>                         |                       |
|                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                  | 2-й                                            | 2-й                   |
|                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                  | <b>Семестр</b>                                 |                       |
|                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                  | 3-й                                            | 3й                    |
|                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                  | <b>Лекції</b>                                  |                       |
|                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                  | год. 20                                        | год. 6                |
|                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                  | <b>Практичні, семінарські</b>                  |                       |
|                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                  | год. 10                                        | год. 4                |
|                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                  | <b>Лабораторні</b>                             |                       |
|                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                  | год. -                                         | год. -                |
|                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                  | <b>Самостійна робота</b>                       |                       |
|                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                  | год. 30                                        | 40 год.               |
|                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                  | <b>Індивідуальні завдання:</b><br>30 / 40 год. |                       |
|                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                  | Вид контролю 3-й семестр: залік                |                       |

Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія інтелекту» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 053 Психологія за освітньо-професійною програмою Психологія.

Основною **метою** курсу “Психологія інтелекту” є вирішення конкретних питань з підготовки теоретичного та практичного матеріалу щодо надання конкретної психологічної допомоги пацієнту. Так, студент, вивчаючи даний курс, спрямовує попередню теоретичну підготовку з психологічних дисциплін на подолання особистісних та групових проблем, конфліктності та когнітивного дисонансу з метою формування професійних терапевтичних вмінь, що позитивно впливає на оволодіння студентами прийомами надання практичної допомоги пацієнтам. Багато проблем дитячого та дорослого віку ефективно вирішуються тренінговими методами.

Опанувавши дисципліну, здобувачі повинні **знати**:

- сутність інтелекту як форми організації ментального (розумового) досвіду
- критерії розвитку інтелекту
- склад та будову ментального досвіду
- сутність емоційного інтелекту
- характеристики інтелектуальної обдарованості як прояв своєрідності ментального досвіду особистості
- концепція дослідження генези емоційного інтелекту в юнацькому віці.

Опанувавши дисципліну, здобувачі повинні **вміти**:

- проводити психодіагностичні методики на дослідження інтелектуальних здібностей дітей різного віку та інтерпретувати отримані результати.

## **1. Програма навчальної дисципліни**

**Змістовий модуль 1. Особливості психології інтелекту в науково-методологічній парадигмі**

**Тема 1. Вступ в дисципліну “Психологія інтелекту”**

1. Загальне визначення інтелекту
2. Теорії інтелекту
3. Поняття про інтелектуальний коефіцієнт (IQ)
4. Інтелект і спадковість
5. Інтелект і соціальне середовище
6. Вікові особливості інтелекту
7. Інтелект і особистість
8. Поняття про соціальний та емоційний інтелект

**Література:** основна (3; 6; 18; 30; 37); допоміжна (4; 8)

**Тема 2. Критерії розвитку інтелекту**

1. Інтелект як пізнавальна діяльність людини
2. Структура соціального інтелекту
3. Критерії розвитку соціального інтелекту
4. Структура емоційного інтелекту
5. Критерії розвитку емоційного інтелекту

**Література:** основна (4; 7; 10; 17; 23; 31; 34; 42; 63); допоміжна (2; 9)

### **Тема 3. Інтелект як форма організації ментального (розумового) досвіду**

1. Ментальні структури
2. Ментальний простір
3. Ментальна репрезентація
4. Перехід від “пізнавального процесу” до “ментального досвіду”

**Література:** основна (2; 9; 15; 25; 32; 36; 46; 65; 66); допоміжна (1; 7)

### **Тема 4. Склад та будова ментального досвіду**

1. Психологічна модель ментального досвіду
2. Особливості організації когнітивного досвіду
3. Особливості організації метакогнітивного досвіду
4. Особливості організації інтенціонального досвіду

**Література:** основна (1; 16; 24; 29; 35; 43; 50; 61); допоміжна (5; 11)

### **Тема 5. Психологічна характеристика інтелектуальних здібностей**

1. Загальна характеристика інтелектуальних здібностей
2. Конвергентні здібності
3. Дивергентні здібності
4. Характеристика процесу навчання в умовах гуманізації сучасної середньої освіти
5. Пізнавальні стилі, їх психологічна характеристика

**Література:** основна (8; 13; 21; 55; 57; 59; 68); допоміжна (3; 6)

### **Тема 6. Інтелектуальна обдарованість як прояв своєрідності ментального досвіду особистості**

1. Типи інтелектуальної обдарованості
2. Психічні механізми компетентності, таланта і мудрості

**Література:** основна (19; 33; 45; 52; 56; 58; 64); допоміжна (8; 9)

### **Змістовий модуль 2. Інтелектуальний розвиток учнів в умовах сучасної середньої освіти**

#### **Тема 7. Психологічний аналіз соціального інтелекту особистості та особливості його становлення**

1. Дослідження структури соціального інтелекту особистості в психологічних теоріях та концепціях
2. Функції соціального інтелекту особистості
3. Особливості взаємозв'язку соціального інтелекту та особистісних характеристик суб'єкта
4. Соціально-психологічні чинники, що визначають особливості становлення соціального інтелекту особистості

**Література:** основна (5; 12; 26; 41; 49; 52; 53; 60; 67; 69); допоміжна (4; 7)

#### **Тема 8. Концепція дослідження генези емоційного інтелекту в юнацькому віці**

1. Теоретико-методологічне обґрунтування інтегрованого підходу та його вихідних положень у дослідженні генези емоційного інтелекту в юнацькому віці
2. Психологічна структура емоційного інтелекту юнака в особистісному та діяльнісному аспектах
3. Психодіагностична програма виявлення і оцінки компонентів, рівнів, особливостей розвитку емоційного інтелекту особистості в юнацькому віці
4. Теоретична модель генези емоційного інтелекту в юнацькому віці

**Література:** основна (11; 22; 47; 48); допоміжна (10; 11)

**Тема 9. Інтелектуальне виховання особистості в умовах сучасної шкільної освіти**

1. Задача інтелектуального виховання учнів
2. Критерії інтелектуальної вихованості
3. Основні психологічно орієнтовані моделі шкільного навчання

**Література:** основна (14; 20; 27; 28; 40); допоміжна (5; 8; 9)

**Тема 10. Діалогічний підхід в освіті як необхідна складова розвитку інтелекту особистості. Комунікативні психотехніки, спрямовані на допомогу в розв'язанні інтелектуальних проблем**

1. Гуманізація сучасної освіти та характеристика діалогічного підходу
2. Стратегії педагогічного впливу, їх особливості
3. Характеристика комунікативних психотехнік, спрямованих на допомогу особистості в розв'язанні інтелектуальних проблем. Проведення комунікативного тренінгу

**Література:** основна (38; 39; 44; 49; 51; 54; 62; 69); допоміжна (9; 10; 11)

**4. Структура навчальної дисципліни**

| Назви змістових модулів і тем                                                                  | Кількість годин |              |   |      |      |       |              |              |    |      |      |      |
|------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|--------------|---|------|------|-------|--------------|--------------|----|------|------|------|
|                                                                                                | денна форма     |              |   |      |      |       | Заочна форма |              |    |      |      |      |
|                                                                                                | усь ого         | у тому числі |   |      |      |       | усьог о      | у тому числі |    |      |      |      |
|                                                                                                |                 | л            | п | Л аб | ін д | с.р . |              | л            | п  | ла б | ін д | с.р. |
| 1                                                                                              | 2               | 3            | 4 | 5    | 6    | 7     | 8            | 9            | 10 | 11   |      | 13   |
| <b>Модуль 1</b>                                                                                |                 |              |   |      |      |       |              |              |    |      |      |      |
| <b>Змістовий модуль 1. Особливості психології інтелекту в науково-методологічній парадигмі</b> |                 |              |   |      |      |       |              |              |    |      |      |      |
| Тема 1. Вступ в дисципліну “Психологія інтелекту”                                              | 9               | 2            | - | -    | 3    | 4     | 9            | 2            |    | -    | 3    | 4    |
| Тема 2. Критерії розвитку інтелекту                                                            | 9               | 2            | 2 | -    | 3    | 2     | 9            | 2            | 2  | -    | 3    | 2    |
| Тема 3. Інтелект як форма організації ментального (розумового) досвіду                         | 9               | 2            | 2 | -    | 3    | 2     | 9            | 2            | 2  | -    | 2    | 3    |
| Тема 4. Склад та будова ментального досвіду                                                    | 9               | 2            | - | -    | 4    | 3     | 9            |              |    | -    | 4    | 5    |
| Тема 5. Психологічна характеристика інтелектуальних здібностей                                 | 9               | 2            | 2 | -    | 3    | 2     | 9            |              |    | -    | 5    | 4    |
| Тема 6. Інтелектуальна обдарованість як прояв своєрідності ментального досвіду особистості     | 9               | 2            | - | -    | 4    | 3     | 9            |              | -  | -    | 4    | 5    |
| <b>Модуль 2</b>                                                                                |                 |              |   |      |      |       |              |              |    |      |      |      |
| <b>Змістовий модуль 1. Інтелектуальний розвиток учнів в умовах сучасної середньої освіти</b>   |                 |              |   |      |      |       |              |              |    |      |      |      |
| Тема 7. Психологічний аналіз соціального інтелекту особистості та особливості його становлення | 9               | 2            | - |      | 3    | 4     | 9            |              |    |      | 4    | 5    |

|                                                                                                                                                                                     |    |    |    |   |    |    |    |   |   |   |    |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|----|----|---|----|----|----|---|---|---|----|----|
| Тема 8. Концепція дослідження генези емоційного інтелекту в юнацькому віці                                                                                                          | 9  | 2  | -  |   | 4  | 3  | 9  |   |   |   | 5  | 4  |
| Тема 9. Інтелектуальне виховання особистості в умовах сучасної шкільної освіти                                                                                                      | 9  | 2  | 2  | - | 2  | 3  | 9  |   |   | - | 4  | 5  |
| Тема 10. Діалогічний підхід в освіті як необхідна складова розвитку інтелекту особистості. Комунікативні психотехніки, спрямовані на допомогу в розв'язанні інтелектуальних проблем | 9  | 2  | 2  | - | 3  | 2  | 9  |   |   | - | 5  | 4  |
| Усього годин                                                                                                                                                                        | 90 | 20 | 10 | - | 30 | 30 | 90 | 6 | 4 | - | 40 | 40 |

#### 6. Теми практичних занять

| № з/п | Назва теми                                                                                                                                                                                                          | Кількість Годин |
|-------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| 1     | Критерії розвитку та діагностика інтелекту в межах феноменологічного, генетичного, соціо-культурного, процесуально-діяльнісного, освітнього, інформаційного, функціонально-рівневого та регуляційного підходів тощо | 2д / 1з         |
| 2     | Психологічний аналіз ментального досвіду                                                                                                                                                                            | 2д / 1з         |
| 3     | Організація когнітивного досвіду                                                                                                                                                                                    | 2д / 1з         |
| 4     | Основні проблеми у вивченні інтелектуальних здібностей                                                                                                                                                              | 2д / 1з         |
| 5     | Психологічні основи “збагачуючої моделі” навчання. Діагностика практичним психологом інтелектуальних здібностей                                                                                                     | 2д / - з        |
|       | <b>Разом</b>                                                                                                                                                                                                        | <b>10д / 4з</b> |

#### 7. Самостійна робота

| № з/п | Назва теми                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Кількість годин |
|-------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| 1     | <p><i>Тема 1: Теорії когнітивного навчання</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>Опрацювати питання теоретичної основи когнітивного навчання.</li> <li>Охарактеризувати методи когнітивного навчання.</li> <li>Описати прийоми когнітивного навчання.</li> <li>Оформити реферат на тему "Когнітивне навчання в сучасній психології".</li> </ol> <p><u>Форма контролю:</u> Опитування, перевірка рефератного повідомлення.</p> | 10д / 15з       |
| 2     | <p><i>Тема 2: Елементарні інформаційні процеси як основа індивідуальних інтелектуальних різниць</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>Опрацювати принципи зміни протофеномену в дослідженнях інтелекту: перехід від “пізнавального процесу” до ментального досвіду.</li> <li>Охарактеризувати метакогнітивне розуміння.</li> </ol>                                                                                            | 10д / 20з       |

|              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                  |
|--------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|
|              | <u>Форма контролю:</u> Перевірка засвоєння принципів та прийомів метакогнітивного розуміння.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                  |
| 3            | <p><i>Тема 3: Мимовільний та довільний інтелектуальний контроль</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Реферативне повідомлення “Мимовільний інтелектуальний контроль”.</li> <li>2. Засвоїти причини виникнення довільного інтелектуального контролю.</li> </ol> <p><u>Форма контролю:</u> Перевірка реферативного повідомлення, проведення тренінгу.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 10д / 15з        |
| 4            | <p><i>Тема 4: Психологічні методики досліджень зв'язків компонентів ментального досвіду з конвергентними та дивергентними здібностями</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Опрацювати питання психологічної характеристики інтелектуальної обдарованості стосовно дітей шкільного віку.</li> <li>2. Підготувати реферат на тему “Характеристика психологічних підходів щодо визначення критеріїв інтелектуальної вихованості”.</li> <li>3. Описати Психологічні методики досліджень зв'язків компонентів ментального досвіду з конвергентними та дивергентними здібностями.</li> </ol> <p><u>Форма контролю:</u> Перевірка реферативного повідомлення, проведення тренінгу.</p> | 15д / 15з        |
| 5            | <p><i>Тема 5: Завдання інтелектуального виховання учнів з урахуванням тенденцій розвитку сучасної школи</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Ознайомитися з особливостями інтелектуального виховання учнів з урахуванням тенденцій розвитку сучасної школи.</li> <li>2. Законспектувати прийоми інтелектуального виховання учнів з урахуванням тенденцій розвитку сучасної школи.</li> </ol> <p><u>Форма контролю:</u> Дискусія, бесіда, опитування.</p>                                                                                                                                                                                                                        | 15д / 15з        |
| <b>Разом</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | <b>60д / 80з</b> |

### Завдання для опрацювання тем з дисципліни

| Назва теми                                                                                         | Зміст завдання для відпрацювання пропущених занять і невиконаних завдань                        | Форми контролю                                                                                                   | Література                                      | Кількість балів |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------|-----------------|
| <b>Змістовий модуль<br/>1. Особливості психології інтелекту в науково-методологічній парадигмі</b> |                                                                                                 |                                                                                                                  |                                                 |                 |
| Тема 1. Вступ в дисципліну “Психологія інтелекту”                                                  | Вивчення лекційного матеріалу, огляд теоретичного матеріалу «Психологічні особливості інтелекту | Експрес опитування, складання термінологічного словника з основних дефініцій теми. Проведення психодіагностичних | основна (3; 6; 18; 30; 37);<br>допоміжна (4; 8) | 2               |

|                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                            |   |
|-------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------|---|
|                                     | <p>особистості»:</p> <p>а) вивчення історії розвитку і розв'язання проблем інтелекту;</p> <p>б) теорії інтелекту;</p> <p>в) поняття про інтелектуальний коефіцієнт (IQ), його обчислення;</p> <p>г) питання інтелекту і спадковості;</p> <p>д) визначення особливостей розвитку інтелекту в соціальному середовищі;</p> <p>е) питання вікових особливостей інтелекту;</p> <p>ж) становлення інтелекту особистості в різні вікові періоди життя;</p> <p>з) визначення соціального інтелекту, його структури;</p> <p>к) визначення емоційного інтелекту, його структури.</p> | <p>методик з метою визначення рівня розвитку інтелекту особистості:</p> <p>Методики Векслера, Інтелектуального тесту Кеттелла</p>                                                                                                                                                         |                                                                            |   |
| Тема 2. Критерії розвитку інтелекту | <p>Вивчення лекційного матеріалу, огляд теоретичного матеріалу «Психологічні особливості та критерії розвитку інтелекту особистості»:</p> <p>а) опишіть інтелект як пізнавальну діяльність людини;</p> <p>б) визначення структури соціального інтелекту особистості;</p> <p>в) назвіть критерії розвитку</p>                                                                                                                                                                                                                                                               | <p>Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу «Критерії розвитку соціального та емоційного інтелекту».</p> <p>Підготовка есе на тему: «В чому я бачу різницю між соціальним та емоційним інтелектом»;</p> <p>«Інтелект структурно</p> | <p>основна (4; 7; 10; 17; 23; 31; 34; 42; 63);</p> <p>допоміжна (2; 9)</p> | 2 |

|                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                 |   |
|------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------|---|
|                                                                        | соціального інтелекту;<br>г) визначення структури емоційного інтелекту особистості;<br>д) назвіть критерії розвитку емоційного інтелекту.                                                                                                                                                                                                                                         | єдиний чи його можна згрупувати за різними ознаками». Підготовка доповіді, тестів.                                                                                                                                                                                                          |                                                                 |   |
| Тема 3. Інтелект як форма організації ментального (розумового) досвіду | Вивчення лекційного матеріалу, огляд теоретичного матеріалу «Інтелект як форма організації ментального (розумового) досвіду»:<br>а) визначення поняття «ментальні структури»;<br>б) окреслення ментального простору особистості;<br>в) визначення сутності ментальних репрезентацій;<br>г) окреслення особливостей переходу від “пізнавального процесу” до “ментального досвіду”. | Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу «Інтелект як форма організації ментального (розумового) досвіду», експрес опитування, тести. Підготовка до самостійної роботи на тему: «Функціонування когніцій та метакогніцій особистості» | основна (2; 9; 15; 25; 32; 36; 46; 65; 66);<br>допоміжна (1; 7) | 2 |
| Тема 4. Склад та будова ментального досвіду                            | Вивчення лекційного матеріалу, огляд теоретичного матеріалу «Склад та будова ментального досвіду»:<br>а) презентуйте психологічну модель ментального досвіду М.Л.Смольсон;<br>б) опишіть особливості організації когнітивного досвіду в авторській моделі                                                                                                                         | Вивчення лекційного матеріалу, експрес опитування, тести. Підготовка до самостійної роботи на тему: «Теорії інтелекту в сучасній українській науці»                                                                                                                                         | основна (1; 16; 24; 29; 35; 43; 50; 61);<br>допоміжна (5; 11)   | 2 |

|                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                    |                                                          |   |
|-------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------|---|
|                                                                   | Л.В.Засекіної;<br>в) схарактеризуйте особливості організації метакогнітивного досвіду в теоретичній моделі Е.З.Івашкевича;<br>г) опишіть особливості організації інтенціонального досвіду особистості.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                    |                                                          |   |
| Тема 5.<br>Психологічна характеристика інтелектуальних здібностей | Вивчення лекційного матеріалу, огляд теоретичного матеріалу «Психологічна характеристика інтелектуальних здібностей», підготовка до практичного заняття з теми:<br>а) дайте загальну характеристику інтелектуальних здібностей;<br>б) охарактеризуйте конвергентні здібності;<br>в) дайте характеристику дивергентним здібностям;<br>г) охарактеризуйте процес інтелектуального навчання школярів в умовах гуманізації сучасної середньої освіти;<br>д) наведіть класифікації пізнавальних стилей, дайте їх психологічну характеристику | Вивчення лекційного матеріалу, експрес опитування, тести.<br>Підготовка до самостійної роботи на тему: «Побудова біфуркаційної моделі особистості з високим рівнем розвитку соціального інтелекту» | основна (8; 13; 21; 55; 57; 59; 68);<br>допоміжна (3; 6) | 2 |
| Тема 6.<br>Інтелектуальна обдарованість як прояв своєрідності     | Вивчення лекційного матеріалу, огляд теоретичного матеріалу                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Вивчення лекційного матеріалу, експрес опитування, тести.<br>Підготовка до                                                                                                                         | основна (19; 33; 45; 52; 56; 58; 64);                    | 2 |

|                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                     |   |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------|---|
| ментального досвіду особистості                                                                        | «Інтелектуальна обдарованість як прояв своєрідності ментального досвіду особистості»:<br>а) розкрийте типи інтелектуальної обдарованості;<br>б) опишіть психічні механізми компетентності, таланта і мудрості;<br>в) побудуйте біфуркаційну модель творчої особистості (на прикладі Г.О.Балла);<br>г) побудуйте біфуркаційну модель творчої особистості (на прикладі С.Д.Максименка);<br>г) побудуйте біфуркаційну модель творчої особистості (на прикладі В.О.Моляко); | самостійної роботи на тему: «Біфуркаційні моделі творчої (обдарованої) особистості».<br>Прочитайте статтю Н.Михальчук, О.Кришевич «The peculiarities of the perception and understanding of Sonnets written by W.Shakespeare by the students of the Faculty of Foreign Languages» Psycholinguistics.<br>Психолінгвістика.<br>Психолінгвістика: зб. наук. праць.<br>Серія: Психологія.<br>Переяслав-Хмельницький: ФОП Домбровська Я.М. 2019. Vol. 26, Issue 1. 402 с. С. 265-285.<br>DOI: 10.31470/2309-1797-2019-26-1-265-285<br>Та побудуйте біфуркаційну модель творчості В.Шекспіра | допоміжна (8; 9)                                                    |   |
| <b>Змістовий модуль 2.</b><br><b>Інтелектуальний розвиток учнів в умовах сучасної середньої освіти</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                     |   |
| Тема 7.<br>Психологічний аналіз соціального інтелекту особистості та особливості його становлення      | Вивчення лекційного матеріалу, огляд теоретичного матеріалу<br>«Психологічний аналіз соціального інтелекту особистості та особливості його становлення»:<br>а) опишіть дослідження структури соціального                                                                                                                                                                                                                                                                | Вивчення лекційного матеріалу, експрес опитування, тести.<br>Підготовка до самостійної роботи на тему: «Структура соціального інтелекту особистості в психологічних теоріях та концепціях».<br>Напишіть есе на теми: «Структура соціального інтелекту                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | основна (5; 12; 26; 41; 49; 52; 53; 60; 67;69);<br>допоміжна (4; 7) | 2 |

|                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                 |   |
|----------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------|---|
|                                                                            | інтелекту особистості в психологічних теоріях та концепціях;<br>б) розкрийте функції соціального інтелекту особистості;<br>в) опишіть особливості взаємозв'язку соціального інтелекту та особистісних характеристик суб'єкта;<br>г) розкрийте соціально-психологічні чинники, що визначають особливості становлення соціального інтелекту особистості | в концепції А.Л.Южанінової»; «Структура соціального інтелекту в концепції Н.О.Кудрявцевої». Прочитайте статтю Івашкевича Е.З. «Психологічні підвалини процесуально-діяльнісного та регуляційного підходів до визначення структури соціального інтелекту педагога». Проблеми сучасної психології : зб. наук. праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Ін-ту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. – Кам'янець-Подільський : «Аксіома», 2016. – Вип. 31. – С. 80–94. Та напишіть реферат на тему: «Ефективність процесуально-діяльнісного та регуляційного підходів до визначення структури соціального інтелекту педагога» |                                                 |   |
| Тема 8. Концепція дослідження генези емоційного інтелекту в юнацькому віці | Вивчення лекційного матеріалу, огляд теоретичного матеріалу «Концепція дослідження генези емоційного інтелекту в юнацькому віці»: а) запропонуйте теоретико-                                                                                                                                                                                          | Вивчення лекційного матеріалу, експрес опитування, тести. Підготовка до самостійної роботи на тему: «Структура емоційного інтелекту особистості в психологічних теоріях та концепціях».                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | основна (11; 22; 47; 48);<br>допоміжна (10; 11) | 2 |

|                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                              |   |
|-------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------|---|
|                                                                                           | <p>методологічне обґрунтування інтегрованого підходу та його вихідних положень у дослідженні генези емоційного інтелекту в юнацькому віці;</p> <p>б) розкрийте психологічну структуру емоційного інтелекту юнака в особистісному та діяльнісному аспектах;</p> <p>в) окресліть базові моменти психодіагностичної програми виявлення і оцінки компонентів, рівнів, особливостей розвитку емоційного інтелекту особистості в юнацькому віці;</p> <p>г) наведіть теоретичну модель генези емоційного інтелекту в юнацькому віці</p> | <p>Напишіть есе на теми: «Модель емоційного інтелекту в концепції Г.Г. Гарскової»; «Модель емоційного інтелекту в концепції О.П.Лящ».</p> <p>Прочитайте статтю Лящ О. П. «Фактори розвитку емоційного інтелекту в сучасних підлітків». Збірник наукових праць. Серія: Психологічні перспективи. Вип. 12. – Луцьк, 2008. – С. 49-59. і напишіть есе на тему: «Емоційний інтелект: як я його розумію» та «Основні відмінності емоційного інтелекту та емоційної сфери особистості»</p> |                                                              |   |
| <p>Тема 9.<br/>Інтелектуальне виховання особистості в умовах сучасної шкільної освіти</p> | <p>Вивчення лекційного матеріалу, огляд теоретичного матеріалу «Інтелектуальне виховання особистості в умовах сучасної шкільної освіти», підготовка до практичного заняття:</p> <p>а) окреслення задач інтелектуального виховання учнів;</p> <p>б) визначення критеріїв інтелектуальної вихованості сучасних школярів;</p>                                                                                                                                                                                                       | <p>Вивчення лекційного матеріалу, експрес опитування, тести. Підготовка до самостійної роботи на тему: «Інтелектуальне виховання учнів в сучасних освітніх установах». Напишіть есе на теми: «Роль практичного психолога в середніх закладах освіти з метою розвитку інтелектуального потенціалу школярів». Побудуйте</p>                                                                                                                                                            | <p>основна (14; 20; 27; 28; 40);<br/>допоміжна (5; 8; 9)</p> | 2 |

|                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                             |                                                                    |   |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------|---|
|                                                                                                                                                                                           | в) опис основних психологічно орієнтованих моделей шкільного навчання                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | структурно-функціональну модель розвитку соціального та емоційного інтелекту школярів                                                                                       |                                                                    |   |
| Тема 10.<br>Діалогічний підхід в освіті як необхідна складова розвитку інтелекту особистості.<br>Комунікативні психотехніки, спрямовані на допомогу в розв'язанні інтелектуальних проблем | Вивчення лекційного матеріалу, огляд теоретичного матеріалу<br>«Діалогічний підхід в освіті як необхідна складова розвитку інтелекту особистості.<br>Комунікативні психотехніки, спрямовані на допомогу в розв'язанні інтелектуальних проблем»,<br>підготовка до практичного заняття:<br>а) гуманізація сучасної освіти та характеристика діалогічного підходу в освіті як шляхи розвитку інтелекту школярів;<br>б) опишіть стратегії педагогічного впливу, окресліть їхні особливості;<br>в) схарактеризуйте комунікативні психотехніки, спрямовані на допомогу особистості в розв'язанні інтелектуальних проблем.<br>Проведення комунікативного тренінгу з метою розвитку інтелекту школярів | Вивчення лекційного матеріалу, експрес опитування, тести.<br>Підготовка до самостійної роботи на тему: «Стратегії педагогічного впливу з метою розвитку інтелекту школярів» | основна (38; 39; 44; 49; 51; 54; 62; 69);<br>допоміжна (9; 10; 11) | 2 |

## 8. Індивідуальні завдання

Підготовка рефератів до тем:

1. Інтелект як система психічних механізмів.
2. Особливості діагностики інтелектуальних здібностей.
3. Роль соціальних взаємодій в інтелектуальному розвитку.
4. Інтеракціональні та конструктивістські моделі впливу соціальних взаємодій на інтелектуальний розвиток.
5. Особливості розв'язання соціокогнітивного конфлікту в старшому шкільному віці.
6. Соціальні аспекти зміни IQ в старшому шкільному віці.
7. Соціокультуральні критерії інтелектуальних тестових методик.
8. Діагностика вікових особливостей інтелекту.
9. Характерологічні особливості своєрідності інтелекту.
10. Діагностика зв'язку інтелекту з переважним емоційним станом особистості.
11. Особливості визначення шкільним психологом рівня розвитку соціального інтелекту підлітків.
12. Особливості рівневих властивостей інтелекту молодших школярів.
13. Особливості комбінаторних властивостей інтелекту підлітків.
14. Особливості процесуальних властивостей інтелекту старшокласників.
15. Визначення практичним психологом критеріїв креативності особистості в процесі шкільного навчання.
16. Визначення практичним психологом показників навченості дошкільників.
17. Діагностика практичним психологом експліцитної освіченості підлітків.

**Форма контролю:** опитування, активна участь у груповій роботі, перевірка рефератів, експертне оцінювання дискусії, аналіз проектної роботи, творча робота, асоціативні завдання.

#### **4. Методи навчання і прийоми навчання**

##### *I. Організація, самоорганізація та здійснення навчально-пізнавальної діяльності*

- за джерелом передання і сприймання навчальної інформації: словесні (розповідь, бесіда, лекція, пояснення, інструктаж) і практичні (вправи, алгоритмізація, практична робота);
- за ступенем самостійності мислення студентів: репродуктивні і творчі методи;
- за логікою передання і сприймання навчальної інформації: індуктивні (узагальнення), дедуктивні (конкретизація), аналітичні, синтетичні – навчальний аналіз, синтез, установлення причинно-наслідкових зв'язків;
- за ступенем керівництва навчальною роботою студентів: самостійна робота студентів, робота з книгою.

##### *II. Стимулювання та мотивація навчально-пізнавальної діяльності*

Дидактичні (ділові, ситуативно-рольові та ін.) ігри, навчальні дискусії, інтерактивні методи навчання

##### *III. Контроль і самоконтроль, аналіз та оцінювання результатів навчання*

Індивідуальне і фронтальне опитування, письмові контрольні роботи

#### **5. Методи контролю**

1. Поточне тестування.
2. Перевірка завдань самостійної роботи.
3. Перевірка індивідуальної роботи.
4. Поточний контроль.
5. Семестрова форма контролю.

### **Питання до заліку з курсу «Психологія інтелекту»**

- 1.Обґрунтуйте критерії розвитку інтелекту згідно з принципами феноменологічного підходу.
- 2.Розкрийте сутність інтелекту як форми організації ментального досвіду.
- 3.Дайте психологічну характеристику інтелектуальних здібностей.
- 4.Обґрунтуйте критерії розвитку інтелекту згідно з принципами генетичного підходу.
- 5.Дайте психологічну характеристику теорій інтелекту.
- 6.Проаналізуйте зв'язок інтелекту і мислення.
- 7.Обґрунтуйте критерії розвитку інтелекту згідно з принципами соціо-культурного підходу.
- 8.Дайте психологічну характеристику конвергентних інтелектуальних здібностей.
- 9.Дайте характеристику інтелектуальної обдарованості як прояву своєрідності ментального досвіду особистості.
- 10.Обґрунтуйте критерії розвитку інтелекту згідно з принципами процесуально-діяльнісного та освітнього підходів.
- 11.Дайте психологічну характеристику дивергентних інтелектуальних здібностей.
- 12.Проаналізуйте можливості інтелектуального виховання особистості в умовах сучасної шкільної освіти.
- 13.Що таке інтелектуальне виховання ?
- 14.Завдяки чому розвивається в процесі навчання чуттєво-сенсорний спосіб кодування інформації ?
- 15.Обґрунтуйте критерії розвитку інтелекту згідно з принципами інформаційного та функціонально-рівневого підходів.
- 16.Дайте психологічну характеристику пізнавальних стилів.
- 17.Охарактеризуйте типи інтелектуальної обдарованості.
- 18.В чому заключається метакогнітивний досвід ?
- 19.Обґрунтуйте критерії розвитку інтелекту згідно з принципами регуляційного підходу.
- 20.Охарактеризуйте особливості переходу від “пізнавального процесу” до “ментального досвіду”.
- 21.Дайте психологічну характеристику критеріїв інтелектуальної вихованості.
- 22.В чому заключається інтенціональний досвід ?
- 23.Що таке ментальний простір ?
- 24.Охарактеризуйте склад та будову ментального досвіду.
- 25.Опишіть критерії та фактори розвитку конвергентних здібностей в шкільному навчанні.
- 26.Охарактеризуйте процес навчання в умовах гуманізації сучасної середньої освіти з точки зору розвитку інтелекту школярів.
- 27.Що таке генеральний фактор інтелекту (g)?
- 28.Охарактеризуйте особливості організації когнітивного досвіду.
- 29.Опишіть критерії та фактори розвитку дивергентних здібностей в шкільному навчанні.
- 30.Дайте психологічну характеристику пізнавальним стилям.
- 31.Що таке інтелектуальний коефіцієнт IQ?
- 32.Охарактеризуйте інтелектуальну обдарованість як прояв своєрідності ментального досвіду особистості.
- 33.Опишіть типи інтелектуальної обдарованості.
- 34.Дайте психологічну характеристику задач інтелектуального виховання учнів.
- 35.Опишіть модель структури інтелекту Г.–Ю. Айзенка.
- 36.Від чого залежить рівень інтелекту особистості?
- 37.Охарактеризуйте психічні механізми компетентності, таланта і мудрості.
- 38.Проаналізуйте критерії інтелектуальної вихованості.

39. Дайте психологічну характеристику основних психологічно орієнтованих моделей шкільного навчання.
40. В чому заключається ефект Флінна?
41. В чому заключаються вікові особливості інтелекту?
42. Охарактеризуйте основні проблеми у вивченні інтелектуальних здібностей.
43. Проаналізуйте засоби кодування інформації.
44. Дайте психологічну характеристику когнітивним схемам.
45. Що таке соціальний інтелект?

## 11. Розподіл балів, які отримують студенти

| Поточне тестування та самостійна робота |    |    |    |    |    |                      |    |    |    | Підсумкове<br>тестування<br>(залік) | Сума |
|-----------------------------------------|----|----|----|----|----|----------------------|----|----|----|-------------------------------------|------|
| Змістовий модуль №1                     |    |    |    |    |    | Змістовий модуль № 2 |    |    |    |                                     |      |
| T1                                      | T2 | T3 | T4 | T5 | T6 | T1                   | T2 | T3 | T4 |                                     |      |
| 6                                       | 6  | 6  | 6  | 6  | 6  | 6                    | 6  | 6  | 6  | 40                                  | 100  |

T1, T2 ... T6 – теми змістових модулів.

### Шкала оцінювання: національна та ECTS

| Сума балів за всі види навчальної діяльності | ОцінкаECTS | Оцінка за національною шкалою                              |                                                             |
|----------------------------------------------|------------|------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|
|                                              |            | для екзамену, курсового проекту (роботи), практики         | для заліку                                                  |
| 90 – 100                                     | A          | відмінно                                                   | зараховано                                                  |
| 82-89                                        | B          | добре                                                      |                                                             |
| 74-81                                        | C          |                                                            |                                                             |
| 64-73                                        | D          | задовільно                                                 |                                                             |
| 60-63                                        | E          |                                                            |                                                             |
| 35-59                                        | FX         | незадовільно з можливістю повторного складання             | не зараховано з можливістю повторного складання             |
| 0-34                                         | F          | незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни | не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни |

## 10. Методичне забезпечення

1. Підручники.
2. Роздатковий матеріал. Фотографії, малюнки.
3. Мультимедійні засоби. Презентації.

## 11. Рекомендована література

### 1. Основна

1. Михальчук Н.О. Розуміння літературних творів старшокласниками (психологічний аспект). Монографія. – К. : ТОВ „Принт Хауз”, 2009. – 544 с.

(Рекомендовано до друку Вченою радою Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України / Рецензенти : Н.В. Чепелева, Г.О. Балл, Г.В. Ложкін)  
**Індекс ISBN 978-966-8333-27-9**

2. Михальчук Н.О. Психологія читання та розуміння літературних творів старшокласниками. Монографія. – К. : ТОВ „Принт Хауз”, 2012. – 368 с. (Рекомендовано до друку Вченою радою Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України / Рецензенти : Г.О. Балл, Л.М. Карамушка, В.В. Клименко).

**Індекс ISBN 978-966-8333-45-0**

3. Михальчук Н.О., Івашкевич Е.З. Психологія інтелекту. Методичний посібник для студентів Вузу. – Рівне: РДГУ, Міжнародний університет “РЕГІ” імені академіка Степана Дем’янчука, 2004. – 52с.

4. Михальчук Н.О., Івашкевич Е.З. Розвиток діалогічних якостей пізнавальної діяльності школярів засобами світової літератури. Методичний посібник для студентів Вузу. – Рівне: РДГУ, Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем’янчука, 2005. – 56с.

5. Михальчук Н.О., Івашкевич Е.З., Поташнюк Р.З. Розвиток інтелектуальних можливостей школярів засобами літератури. Навчально-методичний посібник для студентів Вузів фізичного виховання і спорту **(Рекомендовано Міністерством освіти і науки України, лист № 14 / 18.2 – 137 від 23.01.2006р.)** / Н.О. Михальчук, Е.З. Івашкевич, Р.З. Поташнюк. – Рівне : ТОВ „Принт Хауз”, 2010. – 192 с.

6. Михальчук Н.О., Івашкевич Е.З., Чала Ю.М. Когнітивна психологія. Навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Рівне : МЕГУ імені академіка Степана Дем’янчука, 2018. – 108 с. Затверджено редакційно-видавничою радою МЕГУ імені академіка Степана Дем’янчука, протокол № 5 від 14.05.18 р.

7. Михальчук Н.О., Івашкевич Е.З., Чала Ю.М. Психосемантика інтелекту. Навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Рівне : МЕГУ імені академіка Степана Дем’янчука, 2018. – 134 с. Затверджено редакційно-видавничою радою МЕГУ імені академіка Степана Дем’янчука, протокол № 6 від 20.06.18 р.

8. Михальчук Н.О., Івашкевич Е.З., Чала Ю.М. Психосемантика свідомості. Навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Рівне : МЕГУ імені академіка Степана Дем’янчука, 2018. – 148 с. Затверджено редакційно-видавничою радою МЕГУ імені академіка Степана Дем’янчука, протокол № 10 від 16.10.18 р.

9. Михальчук Н.О. Психологічні умови розуміння школярами іншомовних текстів. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету // Збірник наукових праць співробітників, докторантів, аспірантів та студентів (присвячується 5-ій річниці створення РДГУ). – Рівне, 2004. – С.86-87.

10. Михальчук Н.О. Діалогічна взаємодія як детермінанта смислоутворення особистості. Проблеми загальної та педагогічної психології: Зб. наук. праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України. – К., 2004. – Т.6. – Випуск 6. – С. 174-186.

11. Михальчук Н.О. Вплив способів викладу змісту тексту на його розуміння. Проблеми загальної та педагогічної психології: Зб. наук. праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України. – К., 2004. – Т.6. – Випуск 7. – С. 207-215.

12. Михальчук Н.О. Смислоутворення особистості як психологічна проблема. Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Вип.30. – Рівне: РДГУ, 2004. – С. 128-131.

13. Михальчук Н.О. Психологічні засади смислоутворення особистості. Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К.Д.Ушинського: Збірник наукових праць. – № 7. – Одеса, 2004. – С.66-71.

14. Михальчук Н.О. Психологічний зміст категорії розуміння в теорії Ж.Піаже. Актуальні проблеми психології. Екологічна психологія: Зб. наук. праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України. – К., 2005. – Т.7. – Випуск 4. – С. 234-245.

15. Михальчук Н.О. Культурно-історична концепція Л.С.Виготського як основна парадигма для дослідження процесу розуміння. Актуальні проблеми психології: Зб. наук. праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України. – К., 2005. – Т.1. – Випуск 14. – С. 116-119.
16. Михальчук Н.О. Пізнавальний діалог як механізм побудови смислової структури іншомовного текстового матеріалу. Проблеми загальної та педагогічної психології: Зб. наук. праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України. – К., 2005. – Т.7. – Випуск 2. – С. 120-131.
17. Михальчук Н.О. Аналіз мислення та розуміння в культурно-історичній концепції Л.С.Виготського. Проблеми загальної та педагогічної психології: Зб. наук. праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України. – К., 2005. – Т.7. – Випуск 3. – С. 219-228.
18. Михальчук Н.О. Концептуальна модель розуміння понять. Проблеми загальної та педагогічної психології: Зб. наук. праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України. – К., 2005. – Т.7. – Випуск 4. – С. 202-212.
19. Михальчук Н.О. Розуміння школярами поетичних творів як психологічна проблема. Проблеми загальної та педагогічної психології: Зб. наук. праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України. – К., 2005. – Т.7. – Випуск 5. – С. 239-247.
20. Михальчук Н.О. Психологічні особливості аналізу тексту з метою його розуміння. Наукові записки Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України. – К., 2005. – Т.3. – Випуск 26. – С. 124-129.
21. Михальчук Н.О. Психологічне обґрунтування ідеї функціонального розвитку розуміння. Наукові записки Острозької академії, Серія "Психологія і педагогіка". – Вип.6. – Частина 1. – Острог, 2005. – С. 190-202.
22. Михальчук Н.О. Роль уможлидного прогнозування у розумінні літературних творів. Проблеми загальної та педагогічної психології: Зб. наук. праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України. – К., 2006. – Т.8. – Випуск 3. – С. 185-193.
23. Михальчук Н.О. Особливості смислового аналізу літературного твору з метою його розуміння. Проблеми загальної та педагогічної психології: Зб. наук. праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України. – К., 2006. – Т.8. – Випуск 4. – С. 218-224.
24. Михальчук Н.О. Вивчення проблеми розуміння в працях українських дослідників. Актуальні проблеми психології. Екологічна психологія: Зб. наук. праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України / за ред. академіка Максименка С.Д. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2009. – Т.7. – Вип. 19. – С. 135-139.
25. Михальчук Н.А., Івашкевич Э.З. Развитие социального интеллекта и интеллектуальной одарённости будущего педагога. Научная дискуссия: вопросы педагогики и психологии. Материалы XI международной заочной научно-практической конференции, Москва, 21 марта 2013г. – М., 2013. – Ч. 2. – С. 99–105.
26. Михальчук Н.О., Івашкевич Е.З. Розвиток соціального інтелекту майбутнього педагога засобами активного навчання. Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ. Матеріали Всеукр. Наук.-пр. конф. Студентів, аспірантів, молодих учених. 18–19 квітня 2013р., м.Рівне. – Вип. 1 (9). – С. 95–106.
27. Михальчук Н.О., Івашкевич Е.З. Концепція соціального інтелекту особистості. Психологія: Реальність і перспективи. Зб. наук. праць. Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. [“Розвиток просоціальної стратегії як основи морального становлення особистості”], (Рівне, 19–20 листопада 2013 р.). – Рівне, 2013. – Вип. 2. – С. 19–23.
28. Михальчук Н.О., Івашкевич Е.З. Проблема соціального інтелекту особистості та його структури. Концепції розвитку сучасної психології та психотерапії : Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. Студентів, аспірантів, молодих учених [“Концепції розвитку сучасної психології та психотерапії ”], (Рівне, 18–19 квітня 2013 р.). – Рівне : МЕНУ імені академіка Степана Дем’янчука, 2013. – Вип. 2. – С. 29–33.

29. Михальчук Н.О., Івашкевич Е.З. Структура соціального інтелекту особистості з позицій раціогуманістичної психології. Психологія діалогу і світ людини. Зб. наук. пр. Матеріали 4 Міжнар. наук.-пр. семінару «Психологія діалогу і світ людини», 21–22 лютого 2014, м. Кіровоград. – Т.4. – Київ – Кіровоград, 2014. – С. 37–48.
30. Михальчук Н.О., Івашкевич Е.З. Сенситивність та соціальна уява в структурі соціального інтелекту майбутнього психолога. Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Зб. наук. праць “Наукові записки РДГУ” // Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції “Психологічна допомога особистості: Сучасний стан та перспективи розвитку” (14–15 листопада 2014, Рівне). – Рівне, 2014. – Випуск 3. – С.65–68.
31. Михальчук Н.О., Івашкевич Е.З. Social intellect of the person in the space of his/her complex of interpretations. Актуальні проблеми філології та методики викладання гуманітарних дисциплін. Зб. наук. праць «Наукові записки РДГУ». – Рівне: РДГУ, 2014. – С. 82–85.
32. Михальчук Н.О. Фуркаційні чинники розуміння студентами художніх текстів. Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., присвяченої 10-річчю створення Інституту пед. освіти МЕНУ «Актуальні проблеми сучасної освіти в контексті професійної підготовки майбутніх педагогів» (21 листопада 2014, Рівне). – Рівне: МЕНУ ім. акад. С. Дем’янчука, 2014. – С. 77–82.
33. Михальчук Н.О., Івашкевич Е.З. Міжособистісні детермінанти становлення соціального інтелекту педагога. Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ: зб. наук. пр. – № 3 (11). – Рівне: РВЦ МЕНУ ім. акад. С. Дем’янчука, 2015. – С. 137–145.
34. Михальчук Н.О., Івашкевич Е.З. Визначення структури соціального інтелекту особистості в парадигмі процесуально-діяльнісного психологічного підходу. Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції “Актуальні проблеми психології особистості та міжособистісних взаємин” (23 квітня 2016, Кам’янець-Подільський – Київ – Жешів – Ченстохова – Брест – Ружомберок – Копитова) / За ред. С.Д. Максименка, Л.А. Онуфрієвої. – Кам’янець-Подільський : Медобори, 2016. – С. 13–17.
35. Михальчук Н.О., Івашкевич Е.З. Структура соціального інтелекту особистості в парадигмі структурно-динамічної теорії інтелекту. Психолінгвістика в сучасному світі. Матеріали XI Міжнар. наук.-пр. конф. «Психолінгвістика в сучасному світі – 2016» (20–21 жовтня 2016, м. Переяслав-Хмельницький). – Переяслав-Хмельницький: «Вид-во КСВ», 2016. – С. 42–44.
36. Михальчук Н.О. Cognitive styles of professional activity. Topical issues of future teachers training in Ukraine / [edited by Mariya Chepil, Oresta Karpenko, Joanna Konashevska]. – Lublin : Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Sklodowskiej. – Lublin, 2017. – P. 87–92.
37. Михальчук Н.О. Psychological context of the idea of understanding. Психолінгвістика. Psycholinguistics. Зб. наук. пр. ДВНЗ Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди. – Переяслав-Хмельницький: ФОП Домбровська Я.М., 2017. – Вип. 22 (1). – С. 163–175. **WEB OF SCIENCE**
38. Михальчук Н.О., Івашкевич Е.З. People’s Interaction and Social Intellect of the Person. Психолінгвістика. Psycholinguistics : Зб. наук. праць ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький пед. ун-т імені Григорія Сковороди. – Переяслав-Хмельницький: ФОП Домбровська Я.М., 2017. – Вип. 21 (1). – С. 85–97. **WEB OF SCIENCE**
39. Михальчук Н.О., Івашкевич Е.З. The empirical research of social intellect of teachers of preschool establishments. Scientific and Information Bulletin : Academy of sciences of higher education of Ukraine. Ch. – № 3 (101), 2017. – P. 38–47.

40. Михальчук Н.О., Івашкевич Е.З. Psycholinguistic context of the idea of understanding and the problem of social intellect of the person. Науковий журнал «Молодий вчений». – № 3.2 (55.2) березень, 2018 р. – С. 100–104.
41. Михальчук Н.О. Psychological peculiarities of the organization of effective interpersonal interaction in children's social groups. Topical issues of future teachers training in Ukraine / [edited by Mariya Chepil, Oresta Karpenko, Joanna Konashevska]. – Lublin : Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Sklodowskiej. – Lublin, 2018. – P. 98–109.
42. Михальчук Н.О., Івашкевич Е.З. Psycholinguistic features of the development of social intelligence of the teacher. Психолінгвістика. Психолінгвістика. Psycholinguistics : зб. наук. праць ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький пед. ун-т імені Григорія Сковороди. – Переяслав-Хмельницький: ФОП Домбровська Я.М., 2018. – Вип. 23 (1). – С. 242–257. DOI 10.5281/zenodo.1211618
43. Михальчук Н.О., Івашкевич Е.З. Рівні та види інтелекту особистості. Психологія свідомості: теорія і практика наукових досліджень. Матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (Переяслав-Хмельницький, 21 березня 2018) / відп. ред. О.В. Дробот. – К. : Талком, 2018. – С. 125–129.
44. Михальчук Н.О., С.І. Табачников, Є.М. Харченко, Е.З. Івашкевич. The empirical study of aspects of social intelligence of teachers. Науково-інформаційний вісник Національної академії вищої освіти України. – № 1-2 (106–107), 2019. – С. 26–32.
45. Михальчук Н.О., Івашкевич Е.Е. Psycholinguistic Characteristics of Secondary Predication in Determining the Construction of a Peculiar Picture of the World of a Reader. Psycholinguistics. Психолінгвістика. Психолінгвістика: зб. наук. праць. Серія: Психологія. Переяслав-Хмельницький: ФОП Домбровська Я.М. 2019. Вип. 25(1). 444 с. С. 215–231. DOI: 10.31470/2309-1797-2019-25-1-215-231
46. Михальчук Н.О., Кришевич О. The peculiarities of the perception and understanding of Sonnets written by W.Shakespeare by the students of the Faculty of Foreign Languages. Psycholinguistics. Психолінгвістика. Психолінгвістика: зб. наук. праць. Серія: Психологія. Переяслав-Хмельницький: ФОП Домбровська Я.М. 2019. Vol. 26, Issue 1. 402 с. С. 265–285. DOI: 10.31470/2309-1797-2019-26-1-265-285
47. Гарскова Г.Г. Введение понятия «эмоциональный интеллект» в психологическую теорию / Г.Г. Гарскова // Ананьевские чтения – 99 : тезисы науч.-практ. конф. – СПб., 1999. – С. 25–26. Годфруа Ж. Что такое психология: В 2-х т. [Пер. с фр. Н.И. Алипова, В.В. Свечникова] / Под ред. Г.Г. Аракелова. – М.: Мир, 1992. – 491 с.
48. Лящ О. П. Фактори розвитку емоційного інтелекту в сучасних підлітків / О.П. Лящ // Збірник наукових праць. Серія: Психологічні перспективи. Вип. 12. – Луцьк, 2008. – С. 49–59. (Фахове видання).
49. Івашкевич Е.З. Психологічні підвалини процесуально-діяльнісного та регуляційного підходів до визначення структури соціального інтелекту педагога [Текст] / Е.З. Івашкевич // Проблеми сучасної психології : зб. наук. праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Ін-ту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. – Кам'янець-Подільський : «Аксіома», 2016. – Вип. 31. – С. 80–94.
50. Засєкіна Л.В. Структурно-функціональна організація інтелекту особистості [Текст] : Автореф. ... дис... док-ра психол. наук : 19.00.01 / Лариса Володимирівна Засєкіна. – К., 2006. – 34 с.
51. Костюк Г.С. Вопросы психологии мышления [Текст] / Григорий Силивич Костюк // Психологическая наука в СССР. – М. : Просвещение, 1959. – Т. 1. – С. 357–440.
52. Кудрявцева Н.А. Единство интеллекта : [научный отчет] / Наталья Анатольевна Кудрявцева // [Грант РФФИ 1993-1994]. – СПб., 1995. – 24 с.
53. Максименко С.Д. Генетическая психология : Методологическая рефлексия проблем развития в психологии : [монография] / Сергей Дмитриевич Максименко. – М. : „Рефл-бук“, К. : „Ваклер“, 2000. – 320 с.

54. Максименко С.Д. Метод дослідження особистості [Текст] / Сергій Дмитрович Максименко // Практична психологія та соціальна робота. – 2004. – № 7. – С. 6.
55. Моляко В.А. Проблемы психологии творчества и разработка подхода к изучению одарённости [Текст] / Валентин Алексеевич Моляко // Вопросы психологии. – № 5. – 1994. – С. 86–95.
56. Моляко В.А. Психологические проблемы творческой одарённости [Текст] / Валентин Алексеевич Моляко ; Украинский Дом экономических и научно-технических знаний общества “Знание” Украины. – К. : [б.в.], 1995. – 52 с. – (Библиотечка специалиста).
57. Моляко В.О. Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень : [монографія] / Валентин Олексійович Моляко, Олександр Леонідович Музика / [за ред. В.О. Моляко, О.Л. Музики]. – Житомир : Рута, 2006. – 320 с.
58. Моляко В. Творча та інтелектуальна обдарованість у структурі особистості професіонала [Текст] / Валентин Моляко // Рідна школа : науково-педагогічний журнал / Мін. освіти і науки України. – № 12 (984). – К., 2011. – С. 7–11.
59. Орап М.О. Інтелектуальні особливості у функціонуванні її мовленнєвого досвіду / Марина Олегівна Орап // 36. наук. праць : філософія, соціологія, психологія. – Тернопіль, 2016. – С. 65–71.
60. Орап М.О. Методологічні проблеми дослідження соціального інтелекту дітей молодшого шкільного віку / Марина Олегівна Орап // Психологія особистості : Наук. журнал Прикарпатського університету імені Василя Стефаника. – 2017. – №1 (8). – С.151–160.
61. Практический интеллект [Текст] / Р. Дж. Стернберг, Дж. Б. Форсайт, Дж. Хедланд и др. – СПб. : Питер, 2002. – 272 с. – (Серия : “Мастера психологии”).
62. Ребеко Т.А. Ментальная репрезентация как формат хранения информации [Текст] / Татьяна Анатольевна Ребеко // Ментальная репрезентация : динамика и структура. – М. : Изд-во «Институт психологии РАН», 1998. – С. 25–54.
63. Смульсон М.Л. Місце самопроєктування в проєктній парадигмі [Електронний ресурс] / Марина Лазарівна Смульсон // Актуальні проблеми психології. – 2014. – Т. 2, Вип. 8. – С. 16–29. – Режим доступу : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/appsu\\_h\\_2014\\_2\\_8\\_4](http://nbuv.gov.ua/UJRN/appsu_h_2014_2_8_4).
64. Смульсон М.Л., Назар М.М. Мудрість як психологічний феномен : [Електронний ресурс] / Марина Лазарівна Смульсон, Максим Миколайович Назар, Наталія Миколаївна Мехтіханова. – Режим доступу : [irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis\\_64.exe?...](http://irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe?...)
65. Смульсон М.Л. Проєктування дистанційних розвивальних середовищ [Електронний ресурс] / Марина Лазарівна Смульсон. – Режим доступу : [psytir.org.ua/index.php/technology.../22/6](http://psytir.org.ua/index.php/technology.../22/6).
66. Смульсон М.Л. Психологія розвитку інтелекту : [монографія] / Марина Лазарівна Смульсон // [видання друге, виправлене та доповнене]. – К. : Нора-друк, 2003. – 298 с. – (Інститут психології імені Г.С.Костюка АПН України).
67. Смульсон М.Л. Психологія розвитку інтелекту в ранній юності [Текст] : Дис. ... доктора психол. наук : 19.00.07 / Марина Лазарівна Смульсон. – К. : Інститут психології імені Г.С.Костюка АПН України, 2002. – 461 с.
68. Смульсон М.Л. Структура інтелекту : рефлексія та інтуїція [Текст] / Марина Лазарівна Смульсон // Психологія : Збірник наукових праць НПУ ім. М. Драгоманова. – К., 2000. – Вип.11. – С. 9–16.
69. Южанинова А.Л. К проблеме диагностики социального интеллекта личности [Текст] / Алла Леонидовна Южанинова // Проблемы оценивания в психологии. – Саратов, 1984. – С. 84–87.

## 2. Додаткова

1. Михальчук Н.О. Проблема розуміння в межах філософсько-методологічного напрямку. Проблеми загальної та педагогічної психології: Зб. наук. праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України. – К., 2008. – Т.10. – Випуск 2. – С. 348-354.
2. Михальчук Н.О. Аналіз дефініції “розуміння” в парадигмі логіки та психології. Наукові записки Острозької академії, Серія "Психологія і педагогіка". – Вип.10. – Острог, 2008. – С. 201-210.
3. Михальчук Н.О. Психологічна характеристика абсурду як стимулу розуміння невідомого. Актуальні проблеми психології. Екологічна психологія: Зб. наук. праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України. – К., 2008. – Т.7. – Випуск 15. – С. 223-227.
4. Михальчук Н.О. Особливості смислового аналізу літературного твору в ситуаціях когнітивного дисонансу. Актуальні проблеми психології: Зб. наук. праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України. – К., 2008. – Т.15. – Частина 2. – С. 65-71.
5. Михальчук Н.О., Верьовкіна О.Є. Підлітковий вік як сензитивний період розвитку мисленнєвої культури особистості. Наука, освіта, суспільство очима молодих: Матеріали 2 Міжнародної науково-практичної конференції студентів та молодих науковців, 13-14 травня 2009 р., м.Рівне. – Рівне: РДГУ, 2009. – С.118-120.
6. Михальчук Н.О. Використання контент-аналізу з метою вивчення ступеню розуміння школярами літературних творів. Інформаційні технології в професійній діяльності. Матеріали доповідей 3 Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та науковців 12 березня 2009 року. – Рівне : РІ ВМУРоЛ “Україна”, 2009. – С. 50–51.
7. Михальчук Н.О. Технологія психологічної діагностики розуміння старшокласниками літературних творів. Актуальні проблеми практичної психології // Матеріали 2 Міжнародної науково-практичної конференції (22–23 квітня 2010р.). – Херсон: ПП Вишемирський В.С., 2010. – Ч.1. – С.273–277.
8. Михальчук Н.О. Читання та розуміння старшокласниками літературних творів як психологічна проблема. Мова і культура : Науковий журнал. – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010. – Вип. 13. – Т.6 (142). – С.408–415.
9. Михальчук Н.О. Розвиток творчого мислення студентів-філологів в аксіологічно спрямованій читацькій діяльності. English Learning in the Context of the Long-life Education // 17 TESOL – Ukraine National Conference (April, 16–18, 2012). – Rivne: Rivne State University of Humanities. – P. 330–334.
10. Михальчук Н.О. Емпіричні методи дослідження розуміння літературних творів старшокласниками. Актуальні проблеми експериментальної психології: досвід та перспективи. Матеріали круглого столу з міжнародною участю (на пошану проф. А.І.Шинкарюка та до дня народження Кам'янець-Подільського нац. ун-ту імені Івана Огієнка (28.10.2015 р.). – Кам'янець-Подільський – Жешів – Пряшів – Брест – Копитова, 2015. – С. 76–80.
11. Михальчук Н.О., Хупавцева Н.О. До проблеми використання емпіричних методів дослідження розуміння літературних творів старшокласниками. Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції “Сучасні проблеми германського та романського мовознавства” (15 квітня 2016, Рівне). – Рівне, 2016. – <http://fif.16mb.com/konferentsii-konkursy-ta-hranty/item/201->

## 15. Інформаційні ресурси

1. [http://pidruchniki.ws/12980108/psihologiya/osnovi\\_psihologichnoyi\\_reabilitatsiyi\\_osib\\_rinimi\\_psihofizichnimi\\_porushennyami](http://pidruchniki.ws/12980108/psihologiya/osnovi_psihologichnoyi_reabilitatsiyi_osib_rinimi_psihofizichnimi_porushennyami)
2. [http://refs.co.ua/64179Nekotorye\\_aspekty\\_psihologicheskoy\\_reabilitacii\\_deteiy\\_s\\_zaderzhkoy\\_psihicheskogo\\_razvitiya\\_i\\_s\\_umstvennoiy\\_otstalost\\_yu.html](http://refs.co.ua/64179Nekotorye_aspekty_psihologicheskoy_reabilitacii_deteiy_s_zaderzhkoy_psihicheskogo_razvitiya_i_s_umstvennoiy_otstalost_yu.html)

3. <http://uanews.kharkiv.ua/society/2013/06/27/11998.html>
4. <http://scipeople.ru/group/3346/>